

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2018

Region Halland

*Zsuzsanna Kurko
Revisionskonsult
Christopher Hansson
Revisionskonsult
Rebecca Lindström
Certifierad kommunal
revisor
Jean Odgaard
Certifierad kommunal
revisor
Kerstin Sikander
Certifierad kommunal
revisor*

April 2019

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	8
3.2.	God ekonomisk hushållning	8
3.2.1.	Iakttagelser	8
3.2.2.	Revisionell bedömning	9
3.3.	Rättvisande räkenskaper	10
3.3.1.	Iakttagelser	10
3.3.2.	Revisionell bedömning	12

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av Region Hallands förtroendevalda revisorer granskat regionens årsredovisning för år 2018. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Årets balanskravsresultat uppgår till -40 mnkr.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i huvudsak innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2018 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för år 2018 är delvis uppfyllda.

Sammanfattningsvis är resultatet för 7 (54 %) av målen för verksamheten förenligt med fullmäktiges mål medan 6 (46 %) av målen har ett resultat som till viss del eller inte alls är förenligt med fullmäktiges mål. Det är angeläget att åtgärder vidtas för de mål som inte uppnås.

Regionstyrelsens bedömning i årsredovisningen är att kraven på god ekonomisk hushållning inte uppfylls för år 2018. Bedömningen grundas på att det finansiella målet inte är uppfyllt och att inte tillräckligt många verksamhetsmässiga mål är uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed. Iakttagelser i granskningen av rättvisande räkenskaper redovisas i avsnitt 3.3.1.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är regionstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den

---

information som ingår i årsredovisningen, dvs den utesluter inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med regionens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-06. Regionstyrelsen fastställer årsredovisningen 2018-04-03 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-24.

Rapportens innehåll har sakgranskats av berörda tjänstemän.

Uttalande från ekonomidirektör utifrån ISA 580 har inte undertecknats.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av regionens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Av årsredovisningen framgår i tillräcklig omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

I årsredovisningen beskrivs det regionövergripande *Framtidsarbetet* som pågått under perioden 2015 - 2018. Den ekonomiska beräkningen som gjordes över aktiviteter summerade till en möjlig effektiviseringspotential på 403 mnkr. Den ackumulerade ekonomiska besparingen som *Framtidsarbetet* har lett till beräknas uppgå till 145 mnkr.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information. Bland annat redovisas sakförhållanden gällande inhyrd personal, arbetet med utvecklad arbetsfördelning samt pensionsavgångar.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas i avsnittet *Finansiell analys*.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska omfatta en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Det innebär att förvaltningsberättelsen ska ge en bild av den samlade kommunala verksamheten oberoende av i vilken juridisk person denna bedrivs och oberoende av om den bedrivs i egen regi eller på entreprenad. Förvaltningsberättelsen omfattar inte detta.

Region Halland redogör däremot för de juridiska personerna i form av koncernföretag och uppdragsföretag, av typen andra samägda företag och kommunala entreprenader under den sammanställda redovisningen i årsredovisningen.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Större enskilda investeringsprojekt inom nämnderna samt investeringar i fastigheter specificeras. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Investeringarna under året uppgår till 340 mnkr (357 mnkr). Budgetavvikelsen är 376 mnkr, vilket innebär att budgeten är utnyttjad motsvarande 47 % (63 %). De största avvikelserna jämfört med budget finns inom fastigheter samt utrustning/inventarier inom Ambulans, diagnostik och hälsa.

Driftredovisning

Utfallet av regionens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Redovisningen omfattar utfall och budgetavvikelse 2018 samt jämförelse med utfall 2017. I efterföljande text kommenteras det ekonomiska resultatet. Resultatet innebär sammanlagt en negativ budgetavvikelse för verksamheten, exklusive Regionstyrelsen med -284 mnkr.

Budgetavvikelser samt förändring från avvikelser i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	+/- fr. augusti prognos	Budgetavvikelse
Lokala nämnder	2,1	0	1,2	0,8	1,2
Nämnden för hemsjukvård och hjälpmedel	0	0	0	0	0
Driftnämnd Närsjukvård	-9,3	0	7,8	5,8	7,8
Driftnämnd Hallands sjukhus	-212,3	0	-241,7	-26,7	-241,7
Driftnämnd Ambulans, diagnostik och hälsa	12	0	1,1	1,1	1,1
Driftnämnd Regionsservice	-3,9	0	-16,9	1,1	-16,9
Driftnämnd Kultur och skola	4	0	2,7	2	2,7
Driftnämnd Psykiatri	-36,8	0	-38	-7	-38
Summa verksamhet exkl. RS	-244,2	0	-283,8	-22,9	-283,8
Revision	0,5	0	0,2	0,2	0,2
Patientnämnd	0,1	0	0,3	0,3	0,3
Regionstyrelsen	256,7	16,4	267,1	133,3	250,7
Summa verksamhet inkl. RS	13,2	16,4	-16,2	110,9	-32,6

Driftnämnd Närsjukvård redovisar en positiv avvikelse mot budget med 7,8 mnkr. Folk- tandvården uppvisar en positiv budgetavvikelse (+1 mnkr) och Vårdcentralen Halland redovisar en positiv avvikelse med 5 mnkr. Nämnden uppvisar en resultatförbättring mot föregående år med 17 mnkr. Under år 2018 har ett åtgärdsarbete genomförts för att nå en ekonomi i balans.

Driftnämnd Hallands sjukhus redovisar en budgetavvikelse för år 2018 med -242 mnkr. Den egna verksamheten redovisar en negativ avvikelse med -206 mnkr och regionvården med -35 mnkr. Vid årets början uppgick den beräknade ingående obalansen i den egna verksamheten till -135 mnkr där en central reserv avsattes i budget 2018 för obalansen. Nämndens totala kostnadsutveckling uppgår till 6,3 %, vilket motsvarar en ökning med

274 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna för inhyrd personal avviker negativt mot budget med -85 mnkr, jämfört med föregående år har kostnaderna minskat med 4 %.

Driftnämnd Psykiatri redovisar en negativ avvikelse mot budget med -38 mnkr. Resultatet är i nivå med föregående år trots en budgetförstärkning med 14 mnkr. Orsaken till den negativa avvikelsen mot budget är ökade kostnader för personal samt inhyrd personal.

Driftnämnd Regionsservice redovisar en negativ avvikelse mot budget på -17 mnkr, vilket är en resultatförsämring mot föregående år med 13 mnkr. Avvikelsen redovisas främst inom vårdnära service och städservice.

Regionstyrelsen avviker positivt mot budget med 250 mnkr, varav RS Hälso- och sjukvårdsfinansiering 148 mnkr, Regiongemensamma kostnader och finansiering med 67 mnkr samt RS verksamheter med 35 mnkr. I avvikelsen inom Regiongemensamma kostnader och finansiering har skatteintäkter en negativ avvikelse med 45 mnkr, förändring i pensionsskulden avviker negativt med 28 mnkr medan reavinster från försäljning av värdepapper och försäljning av skogsfastighet sammanlagt har en positiv avvikelse med 75 mnkr. Inom RS Hälso- och sjukvårdsfinansiering beror överskottet mot budget främst på ökade intäkter för statsbidrag.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Årets balanskravsresultat uppgår till -40 mnkr. Enligt KL ska negativa balanskravsresultat regleras under de närmast följande tre åren och en åtgärdsplan för hur regleringen ska genomföras ska antas av fullmäktige. I årsredovisningen anges att regleringen av balanskravsresultatet kommer att behandlas i samband med budget 2020.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning. I förvaltningsberättelsen återfinns en utvärdering som tar sin utgångspunkt i den så kallade RK-modellen. De fyra aspekterna som benämns avser *resultat-kapacitet* och *risk-kontroll*.

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild.

Regionens skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat i jämförelse med föregående år med 4,1 % medan nettokostnadsutveckling har ökat med 4,4 % jämfört med föregående år. Vid jämförelse mot föregående år ska även hänsyn tas till intäkt för reavinst vid försäljning av skogsfastighet med 23 mnkr samt att förändrade rutiner för hantering av riktade statsbidrag har påverkat resultatet positivt med 80 mnkr. Om hänsyn tas till de jämförelsestörande posterna är i stället nettokostnadsökningen 5,5 %. I årsredovisningen uttalas en oro för att nettokostnadsökningen är högre än ökningstakten för skatter och statsbidrag.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning. Under avsnittet "Finansiell analys" beskrivs och redovisas regionens ekonomi och finansiella nyckeltal. Nyckeltalen redovisas i tabellform med en jämförelse med de senaste fem åren.

3.1.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. För att reglera det negativa balanskravsresultatet kommer åtgärder att behöva vidtas.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i huvudsak innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. *God ekonomisk hushållning*

Region Halland arbetar mot två övergripande och långsiktiga mål som är formulerade i *Tillväxtstrategi för Halland 2014-2020* respektive *Hälso- och sjukvårdsstrategi för Halland 2017-2025*. Båda strategierna omfattar delmål som konkretiserar målen och strategiska val och prioriteringar som anger hur målen ska uppnås. Målen i strategierna utgör också fullmäktiges mål enligt *Mål och Budget 2018*. Utöver ekonomiska mål finns verksamhetsmål angivna, sorterade utifrån regional utveckling, hälso- och sjukvård och Region Hallands kompetensförsörjning. Samtliga verksamhetsmål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen.

Regionstyrelsens bedömning i årsredovisningen är att kraven på god ekonomisk hushållning inte uppfylls för år 2018. Bedömningen grundas i att de finansiella målen inte är uppfyllda och att inte tillräckligt många verksamhetsmässiga mål är uppfyllda.

3.2.1. *Iakttagelser*

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2018:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2018	Indikatorer	Utfall 2018	Måluppfyllelse för respektive indikator
Budgetram ska hållas	För år 2018 ska nettokostnadsandelen vara högst 99,8 %.	Nettokostnadsandelen för 2018 uppgår till 100,2 %.	Målet uppnås inte
	Driftsnämndernas resultat jmf med budget ska vara noll eller positivt.	Tre av sex driftsnämnder redovisar negativa avvikelser mot budget.	Målet uppnås inte

Av redovisningen framgår att fullmäktiges fastställda finansiella mål inte har uppfyllts.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i Mål och Budget 2018:

Verksamhetsmål	Måluppfyllelse
Regional utveckling Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region 2020 än 2014	
• Hög attraktivitet	Målet uppfylls
• Stark konkurrenskraft	Målet uppfylls
• Fler i arbete	Målet uppfylls
Hälsa- och sjukvård En hälso- och sjukvård för bättre hälsa	
• Hälso- och sjukvården i Halland arbetar hälsofrämjande och levererar en individuell hälso- och sjukvård av hög kvalitet för en god och jämlik hälsa.	Uppfylls delvis
• Hälso- och sjukvården i Halland är trygg, sammanhållen och utformas tillsammans med patient och närstående.	Uppfylls delvis
• Hälso- och sjukvården i Halland arbetar med ständig förbättring för bättre hälsa hos invånarna.	Målet uppfylls
• Hälso- och sjukvården i Halland möjliggör att invånarna själva tar ansvar utifrån egen förmåga.	Uppfylls delvis
• Hälso- och sjukvården i Halland har en tydlig prioritering av hur kompetens och resurser används.	Uppfylls delvis
Kompetensförsörjning Kompetenta och engagerade medarbetare som utvecklar verksamheten	
• Rätt kompetens på rätt plats i rätt tid	Uppfylls delvis
• Möjlighet att attrahera och rekrytera den kompetens som behövs	Uppfylls
• Goda karriär- och utvecklingsmöjligheter i en innovativ miljö	Uppfylls
• Ett sunt och hållbart arbetsliv	Uppfylls delvis
• Ett gott ledar- och medarbetarskap med utgångspunkt i Region Hallands värdegrund	Uppfylls

Av årsredovisningen framgår att 7 av 13 verksamhetsmål är uppfyllda och att 6 av 13 mål är delvis uppfyllda. Kommentarer har lämnats i årsredovisningen om resultatet för respektive mål.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2018 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för år 2018 är delvis uppfyllda.

Redovisningen av måluppfyllelsen är överskådlig och det finns i de flesta fall fylliga kommentarer till resultatet. För de flesta av målen bedömer vi att den redovisning som lämnats är realistisk och analysen baseras på redovisad statistik, jämförelsetal eller motsvarande. För angivna verksamhetsmål inom Regional utveckling finns tydligt angivna mål

för huvudindikator. När det gäller delmålen inom hälso- och sjukvården sker en avstämning dels gentemot Hälso- och sjukvårdsstrategin, dels vad gäller verksamhetsmål utifrån budget. Här påverkar valet av indikatorer i stor utsträckning bedömning av måluppfyllelse. Det första delmålet bedöms endast vara delvis uppfyllt trots att regionen vid en analys av indikatorer i *Vården i Siffror* är bättre än rikssnittet för 68 % av indikatorerna. Vi menar att bedömningen av målavstämning för det tredje delmålet kan underbyggas på ett bättre sätt då det inte tydligt framgår hur en medarbetarenkät kan ligga till grund för en bättre hälsa hos invånarna. Gränsvärdena för när ett mål bedöms vara delvis uppfyllt framgår inte av redovisningen vilket gör att avstämning av mål inte alla gånger kan bedömas. När det gäller delmålen inom Kompetensförsörjning görs bedömningen att för tre av fem delmål uppnås målvärdet. Vi menar att det första delmålet är svårt att bedöma då det är en blandning mellan medarbetarundersökning och olika mått vad gäller tillgänglighet inom vården.

Sammanfattningsvis är resultatet för 7 (54 %) av målen för verksamheten förenligt med fullmäktiges mål medan 6 (46 %) av målen har ett resultat som till viss del eller inte alls är förenligt med fullmäktiges mål. Det är angeläget att åtgärder vidtas för de mål som inte uppnås.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt regionens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är negativt och uppgår till -16 mnkr (12 mnkr). Resultatet innebär en negativ budgetavvikelse på -32 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 311 mnkr och kostnaderna ökat med 688 mnkr. Vidare har skatteintäkter och generella statsbidrag ökat med cirka 377 mnkr. Av lämnade upplysningar framgår orsakerna till ökningen.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2018	Budget 2018	Budget av- vikelse	Utfall 2017
Verksamheternas intäkter	1 824	1 210	614	1 513
Verksamheternas kostnader	-11 023	-10 249	-774	-10 335
Avskrivningar	-324	-342	18	-300
Verksamhetens nettokostnader	-9 523	-9 381	-142	-9 122
Skatteintäkter	7 743	7 788	-45	7 511
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	1 762	1 661	101	1 617
Finansiella intäkter	89	30	59	72
Finansiella kostnader	-87	-82	-5	-66
Årets resultat	-16	16	-32	12

Vid granskningen av resultaträkningen har följande noterats:

- Verksamheternas intäkter har under år 2018 ökat med 311 mnkr eller 20 procent, vilket till största delen beror på att erhållna bidrag har ökat med 203 mnkr. Vidare har försäljning av andra tjänster ökat med 61 mnkr.
- Verksamheternas kostnader har ökat med 688 mnkr jämfört med föregående år. Löner, sociala avgifter och pensionskostnader har ökat med 326 mnkr (6,7 %) jämfört med föregående år. Vidare har kostnader för köpt extern vård ökat med 108 mnkr (5,6 %) och läkemedelskostnader har ökat med 145 mnkr (13,2 %).
- I resultatet 2018 ingår reavinster vid försäljning av värdepapper inom kapitalförvaltningen (52 mnkr) och försäljning av skogsfastighet (23 mnkr), vilket genererat positiva avvikelser mot budget och föregående år.
- Jämfört med föregående år har regionens resultat försämrats med 29 mnkr. Hälso- och sjukvården har förbättrat resultatet med 104 mnkr vilket till största delen är hänförligt till förändrade rutiner för hantering av riktade statsbidrag (80 mnkr). Övrig verksamhet har försämrats med 134 mnkr vilket beror på kostnader för pensioner och pensionsskulden (regiongemensamma kostnader och finansiering).

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt regionens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, i huvudsak rätt periodiserade samt har i huvudsak värderats enligt principerna i KRL.

Vid granskningen av balansräkningen har följande avvikelser noterats:

- Som en del i granskning av årsredovisningen för år 2018 har en kontrollinventering genomförts inom tolv enheter på Hallands sjukhus. Vid granskningen framkom att det finns enheter (cirka 40 %) som inte genomfört någon inventering under året enligt Hallands sjukhus riktlinjer. Granskningen visade även att de poster som är överflyttade från det gamla ekonomisystemet till anläggningsregistret inte har kunnat inventerats fullt ut då det inte är spårbart vad som ingår i varje post.

Vi har noterat att madrasser aktiveras som anläggningstillgång, klumpvis baserat på inköpsfakturer. Madrasserna inventeras inte och kasseras månatligen vid behov.

- Under 2015 erhöll landets kommuner och landsting ett statsbidrag som tillfälligt stöd för att hantera den rådande flyktingsituationen. RKR lämnade i december år 2015 ett yttrande om hur bidraget ska redovisas och periodiseras. Enligt rådets ställningstagande ska inkomsten periodiseras till valda delar över åren 2015 och 2016. Region Halland valde att inte intäktsföra bidraget fullt ut under nämnda år. Redovisningen avviker mot det yttrande som RKR lämnat. Totalt har regionen erhållit 42,7 mnkr, vara 38,0 mnkr har intäktsfört tom år 2018. Periodiseringen innebär att kortfristiga skulder är för högt redovisade med 4,7 mnkr.
- Region Halland har antagit en Regional Bredbandsstrategi för Halland 2015-2020 vilken har tagits fram i samverkan med de halländska kommunerna. Där framgår

att Region Halland planerar att investera i utbygganden av bredband medan kommunerna förväntas bidra (medfinansier) till investeringens kapitalkostnader. I bokslutet 2016 kostnadsfördes kapitalkostnader med 24,5 mnkr avseende en planerad utbyggnad av bredband, för år 2017 kostnadsfördes ytterligare 6,9 mnkr. Då investeringen inte påbörjats är det en avvikelse från god redovisningssed. Bokförda kapitalkostnader åren 2016 och 2017 innebär att kortfristiga skulder är för högt redovisade med 31,4 mnkr.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är inte uppställda jämte regionens räkenskaper och omfattar inte motsvarande noter. Uppställningen följer inte god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Regionkoncernen omfattar Region Halland, Hallandstrafiken AB samt Teater Halland AB. Samtliga bolag som ingår i regionkoncernen kommer att hålla sin årsstämma före tidpunkten då regionens årsredovisning beslutas.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Regionen avviker från RKR:s rekommendation avseende periodisering av det tillfälliga statsbidraget för hantering av den rådande flyktingsituationen. Upplysning om avvikelsen lämnas i redovisningsprinciperna.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Det förekommer dock avvikelser mot god redovisningssed gällande periodisering av det tillfälliga statsbidraget som erhöles 2015 för att hantera den rådande flyktingsituationen. Vidare avviker regionen gällande uppbokning av kapitalkostnader för investering i utbyggnad av bredband som inte påbörjats.

Kontrollinventeringen som genomförts visar att regionens riktlinjer avseende inventering inte efterlevs fullt ut. Vidare är vår uppfattning att madrasser ska klassificeras som driftkostnad och inte aktiveras i balansräkningen som en anläggningstillgång.

Sammanlagt bedömer vi att identifierade avvikelser inte är av den storleken att det påverkar bedömningen om rättvisande räkenskaper.

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen i allt väsentligt ger en helhetsbild av regionens ekonomiska ställning.

2018-04-04

Kerstin Sikander
Uppdragsledare

Rebecca Lindström
Projektledare